

gestibilita – člověk si „vzpome-
ne“ i na to, co se nestalo, pokud
je k tomu šikovně vybídnut (na-
příklad otázkou v testu). Podobně
funguje zkreslování. Jste-li zrov-
na dobře naladěni, vybavujete si
události z minulosti pozitivněji
než ve chvíli, kdy jste smutní či
nahněvaní. Další kategorie je
atypická: přetrvávání je opakem
zapomínání. Nemůžete vyhnat
z hlavy protivnou písničku? Nebo,
co je horší, traumatizující obraz
autonehody, kterou jste zažili?
Vypadá to banálně, ale takový
stav může vyústit i v dlouhodobé
psychické potíže. Jak se však naše
paměť i se svými sedmi hříchy
proměňuje s moderní dobou?

Dílčí odpovědi, jež mají vědci
dosud k dispozici, nejsou jedno-
značné. Američan Nicholas Carr,
autor bestselleru *Na mělčině: Jak
internet mění náš mozek*, mluví
o tom, že jedním z důsledků pře-
nechání duševní práce internetu
je snížená schopnost delšího sou-
středění a koncepční práce vůbec.
„Sedmdesát procent respondentů
řeklo, že se nebyli schopni začíst
do Tolstého Vojny a míru,“ píše
Carr. Lidé si podle něho příliš
zvykli na „staccatový“ rytmus
myšlení, spojený právě s uží-
váním internetu. Soustředění,

jehož si žádá četba Tolstého ro-
mánu, pro ně bylo neúnosně na-
máhavé. Carr proto varuje před
paušálním úpadkem lidského
intelektu oslabeného neustálou
přítomností on-line berliček.

BOJ O POZORNOST

Závěry studie amerických psycho-
logů z Harvardovy a Kolumbijské
univerzity, zveřejněné letos v led-
nu, jsou komplikovanější – a méně
pesimistické. Podle nich jsou lidé
stále schopni si leccos zapamato-
vat i z toho, co najdou na inter-
netu – ovšem pouze tehdy, když
předpokládají, že již nebudou
mít možnost se k on-line zdro-
ji vrátit. Tak jsme si vypěstovali
schopnost zapamatovat si, kde ta-
kovou informaci najdeme, ačkoli
informaci samu zapomínáme.

Jinými slovy, lidský mozek se
chová pořád stejně: přizpůsobu-
je se. Stejně jako v dobách před-
digitálních dostává nekonečné
množství podnětů, z nichž drti-
vou většinu musí odfiltrovat, aby
jeho majitel přežil. (Je k ničemu
uložit si do paměti přesný tvar
dopravního semaforu, pokud by
nám to znemožnilo zaregistro-
vat, že právě svítí červená.) Potíž
je v tom, že mnoho z podnětů, jež
dostáváme dnes, se tváří jako dů-

Stejně jako je našim
velkým problémem
**slábnoucí
paměť,
je jím i nedostatečná
schopnost filtrovat
podstatné
informace
od nepodstatných,
tedy správně
zapomínat.**

ležitá informace a bojuje o naši
pozornost. Vidíme-li například
les či ulici, dostáváme miliony
podnětů najednou – a bez rozpa-
ků většinu z nich vypouštíme. Na-
proti tomu novinový titulek o mi-
lostném životě Ivety Bartošové je
pro naši existenci podstatně méně
významný, avšak aktivně naši po-
zornost vyžaduje (Co že to zas ta
Iveta...?). Nakolik taková informa-
ce, jež se nám hrne do paměti, vy-
tlačuje informace užitečnější (Kdy
proboha má syn třídní schůzku?),
přesně dosud nevíme.

Zdá se nicméně, že stejně jako je
naším problémem slábnoucí paměť,
je jím také nedostatečná schopnost
filtrovat podstatné informace od
nepodstatných, tedy správně zapo-
mínat. K tomu nám ovšem internet
pomůže jen málo; žádný Google
Forget neexistuje. Zatím. ■

